

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

รหัสวิชา 2100 – 1007 ชื่อวิชางานถอดประกอบเครื่องกลเบื้องต้น

สอนครั้งที่ 9-10

หน่วยที่ 7 ชื่อหน่วย ระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง จำนวน 4 ชม.

หัวข้อเรื่อง (Topics)

1. ระบบน้ำมันเชื้อเพลิง
2. ส่วนประกอบของระบบน้ำมันเชื้อเพลิง
3. ระบบเบื่องต้นของอีเอฟไอ

แนวคิดสำคัญ (Main idea)

ระบบน้ำมันเชื้อเพลิง ทำหน้าที่ส่งน้ำมันเชื้อเพลิงจากถังน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังคาร์บูเรเตอร์ “คาร์บูเรเตอร์” ทำหน้าที่ผสมอากาศกับน้ำมันเชื้อเพลิงในอัตราส่วนที่เหมาะสมจะทำให้การเผาไหม้สมบูรณ์ ส่วนเครื่องยนต์ดีเซลเป็นระบบการอัดอากาศของไอดีในห้องเผาไหม้ทำให้เกิดแรงระเบิด การจัดส่งน้ำมันเชื้อเพลิงในปริมาณอัตราที่ถูกต้องเหมาะสมกับเวลาชนิดของห้องเผาไหม้และต้องสม่ำเสมอทั่วทุกกระบอกสูบ จึงจะทำให้เครื่องยนต์ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมรรถนะย่อย (Element of Competency)

แสดงระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง

จุดประสงค์ด้านการปฏิบัติ (Performance Objectives)

- 1.1 อธิบายระบบน้ำมันเชื้อเพลิง
- 1.2 อธิบายส่วนประกอบของระบบน้ำมันเชื้อเพลิง
- 1.3 อธิบายระบบเบื่องต้นของอีเอฟไอ

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้ นักเรียนมีระบบน้ำมันเชื้อเพลิง ส่วนประกอบของระบบน้ำมันเชื้อเพลิง และระบบ เบื้องต้นของอีเอฟไอ

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. การตรงต่อเวลา
2. การมีส่วนร่วมในการทำงาน
3. ความพร้อมในการทำงาน
4. ความรับผิดชอบในการทำงาน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่องระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง

2. ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดยครูพูดถึงเนื้อหาโดยรวมของ และครูตั้งคำถามเพื่อให้ นักเรียน ร่วมกันอภิปราย จากประสบการณ์ ที่เคยได้

พบเห็น ตัวอย่างคำถาม เช่น

- 2.1 ระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง ที่นักเรียนพบ

มีอะไรบ้าง

- 2.2 ให้นักเรียนยกตัวอย่างระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง

ที่เคยเห็น

ขั้นสอน/ประกอบกิจกรรม

1. ครูอธิบายเนื้อหาโดยใช้สื่อ Power Point สื่อของจริง สื่อคลิปวิดีโอ สอนประกอบการบรรยายเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระของการเรียนรู้เรื่อง

- 1.1 ระบบน้ำมันเชื้อเพลิง
- 1.2 ส่วนประกอบของระบบน้ำมันเชื้อเพลิง
- 1.3 ระบบเบื้องต้นของอีเอฟไอ

1.4 นักเรียนปฏิบัติงานตามใบมอบงานและใบงาน เรื่องระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง โดยครูอธิบายวิธีการปฏิบัติงานตามใบงาน ก่อนให้นักเรียนปฏิบัติงานแล้วสังเกตการปฏิบัติงานและควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

1. ครูอธิบายสรุปเนื้อหาเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง และสรุปผลการปฏิบัติงานตามใบมอบงานและเสนอแนะการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน

2. นักเรียนทำแบบฝึกหัด เรื่องระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันเฉลย ตรวจสอบคำตอบเพื่อประเมินผลการเรียน

3. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

4. ตรวจสอบประเมินใบมอบงาน สรุปผลการตรวจให้นักเรียนทราบ

สื่อการเรียนการสอน

สื่อสิ่งพิมพ์

1. เอกสารประกอบการสอน วิชางานถอดประกอบเครื่องกลเบื้องต้น
2. หนังสือเรียนวิชางานถอดประกอบเครื่องกลเบื้องต้น ของ พรรษา ฉายกล้า
3. แบบฝึกหัด พร้อมเฉลย
4. แบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน พร้อมเฉลย

สื่อโสตทัศนูปกรณ์

1. สื่อ Power Point ประกอบการสอน เรื่องระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง

2. เครื่องคอมพิวเตอร์

3. สื่อของจริง

5. เครื่องโปรเจคเตอร์ พร้อมจอ

6. คลิปวิดีโอระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง

การวัดผลและประเมินผล

1. คะแนนจากการอภิปราย เรื่องระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง
2. คะแนนจากแบบฝึกหัดหน่วยที่ 7 เรื่องระบบน้ำมันเชื้อเพลิง
3. คะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียนหน่วยที่ 7 เรื่องระบบน้ำมันเชื้อเพลิง
4. คะแนนจากแบบประเมินผลใบงาน เรื่องระบบน้ำมันเชื้อเพลิง
5. คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนและการปฏิบัติงาน

แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม

1. ห้องสมุด
2. สถานประกอบการ
3. ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
4. เอกสารวารสารเกี่ยวกับระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง

กิจกรรมเสนอแนะ

1. นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง
2. นักเรียนสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม หรือทบทวนเนื้อหาจากเว็บไซต์ที่ห้องศูนย์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ในเวลาว่าง เรื่องระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง

แบบฝึกหัด

หน่วยที่ 7 เรื่องระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนใช้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง

---

1. จงอธิบายระบบน้ำมันเชื้อเพลิง

.....

.....

.....

2. จงบอกคุณสมบัติของน้ำมันดีเซล

.....

.....

.....

3. จงบอกหลักการปั๊มฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง

.....

.....

.....

4. จงบอกหน้าที่ของหัวฉีด

.....

.....

.....

5. จงบอกระบบ อีเอฟไอ มีกี่ประเภท อะไรบ้าง

.....

.....

.....

แนวเฉลยแบบฝึกหัด

หน่วยที่ 7 เรื่องระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง

1. จงอธิบายระบบน้ำมันเชื้อเพลิง

ระบบน้ำมันเชื้อเพลิง (Fuel System) ประกอบด้วยการจัดส่งน้ำมันเชื้อเพลิงในปริมาณที่ถูกต้อง ซึ่งจะถูกฉีดเข้าไปในกระบอกสูบที่เวลาอันเหมาะสม การจัดส่งน้ำมันเชื้อเพลิงก่อนหรือหลังเวลาดังกล่าว จะทำให้เกิดการสูญเสียกำลังงานจากการเผาไหม้ในเวลาที่ไม่เหมาะสม มีผลต่อการทำงานของเครื่องยนต์ โดยเฉพาะเครื่องยนต์ความเร็วสูง อัตราความเร็วในการฉีดน้ำมันเชื้อเพลิงที่เหมาะสม จะทำให้เครื่องยนต์เดินได้เรียบ การแตกตัวเป็นฝอยละเอียดของน้ำมันเชื้อเพลิงและรูปแบบการฉีด จะทำให้เกิดการผสมระหว่างน้ำมันเชื้อเพลิงกับอากาศอัด ทำให้เกิดการเผาไหม้ที่สมบูรณ์ เครื่องยนต์เดินเรียบและให้กำลังงานสูงสุด

2. จงบอกคุณสมบัติของน้ำมันดีเซล

1. ระเหยตัวได้ดี (Volatility)
2. จำนวนก๊าศคาร์บอนต่ำ (Carbon Residue)
3. ความหนืดเหมาะสม (Viscosity)
4. การกัดกร่อนและความเป็นกรดน้ำ

3. จงบอกหลักการปั๊มฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง

ทำหน้าที่อัดน้ำมันเชื้อเพลิงให้มีกำลังดันตั้งแต่ 3,200 ถึง 5,000 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว นิยมใช้เป็นชนิดปั๊มอัดกระแทก (Jerk Pump) โดยใช้หลักการทำงานของลูกเบี้ยว (Cam) เตะลูกปั๊ม (Plunger) การทำงานเช่นนี้จะควบคุมปริมาณของน้ำมันเชื้อเพลิงที่จะฉีดเข้าห้องเผาไหม้ ขณะที่ลูกปั๊มเคลื่อนที่และจังหวะเวลาเริ่มฉีดน้ำมันเชื้อเพลิงก็จะควบคุมโดยการเริ่มเคลื่อนที่ของลูกปั๊มและอัตราการฉีดน้ำมันเชื้อเพลิงก็จะควบคุมโดยความเร็วของลูกปั๊มที่เคลื่อนที่

4. จงบอกหน้าที่ของหัวฉีด

ทำหน้าที่ฉีดกระจายน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งมีกำลังดันสูงเข้าไปในห้องเผาไหม้ให้แตกตัวเป็นฝอยละเอียดผสมกับอากาศได้อย่างทั่วถึง ทำให้การเผาไหม้เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ กรณีเครื่องยนต์หลายสูบหัวฉีดจะต้องฉีดน้ำมันเชื้อเพลิงในปริมาณเท่า ๆ กันทุกสูบ เพื่อให้เครื่องยนต์เดินเรียบ หัวฉีดที่นิยมใช้เป็นแบบปิด (Closed Type) โดยใช้สปริงเป็นตัวกดหรือดึงให้เข็มหัวฉีดปิด เข็มหัวฉีดจะเปิดได้ต่อเมื่อมีแรงดันของน้ำมันเชื้อเพลิงมาขยหรือกดให้เข็มหัวฉีดมีแรงมากกว่าแรงต้านของสปริง

5. จงบอกระบบไอเอฟไอที่มีประเภท อะไรบ้าง

มี 2 ประเภท

1. ไอเอฟไอ-แอล (ลูปท์) ใช้มาตรวัดการไหลของอากาศในการวัดปริมาตรของอากาศโดยตรง
2. ไอเอฟไอ-อี (ครู้ก) ใช้ตัวตรวจจับสัญญาณอากาศจากการวัดความดันในท่อร่วมไอดีส่งไปยังคอมพิวเตอร์เพื่อกำหนดหาปริมาตรของอากาศ

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้รายบุคคล
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / และ หากนักเรียนมีพฤติกรรมนั้น ลงในช่องรายการ

ที่	ชื่อ-นามสกุล	พฤติกรรม																				รวม		
		ความสนใจ				การแสดงความคิดเห็น				การตอบคำถาม				การยอมรับฟังคนอื่น				ทำงานตามที่มอบหมาย						
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1			
1																								
2																								
3																								
4																								
5																								
6																								
7																								
8																								
9																								
10																								
11																								
12																								
13																								
14																								
15																								
16																								
17																								

เกณฑ์การวัดผล ให้คะแนนระดับคุณภาพของแต่ละพฤติกรรมดังนี้

ดีมาก = 4 สนใจฟัง ไม่หลับ ไม่พูดคุยในชั้น มีคำถาม ตอบคำถามถูก ทำงานส่งตามเวลา

ดี = 3 พฤติกรรมการแสดงออกอยู่ในเกณฑ์ประมาณ 70 %

ปานกลาง = 2 พฤติกรรมการแสดงออกอยู่ในเกณฑ์ประมาณ 50 %

ปรับปรุง = 1 เข้าชั้นเรียน แต่การแสดงออกน้อยมาก ส่งงานไม่ครบ ส่งงานไม่ตรงเวลา

ลงชื่อ .....ผู้สังเกต

(.....)

...../...../.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / และ หากนักเรียนมีพฤติกรรมนั้น ลงในช่องรายการ

ที่	ชื่อ-นามสกุล	พฤติกรรม																				รวม		
		ความร่วมมือ				การแบ่งหน้าที่ในกลุ่ม				การรับฟังความคิดเห็น				การตั้งใจทำงาน				ทำงานตามที่มอบหมาย						
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1			
1																								
2																								
3																								
4																								
5																								
6																								
7																								
8																								
9																								
10																								
11																								
12																								
13																								
14																								
15																								
16																								
17																								

เกณฑ์การวัดผล ให้คะแนนระดับคุณภาพของแต่ละพฤติกรรมดังนี้

- ดีมาก = 4 ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ 90 - 100 % หรือปฏิบัติบ่อยครั้ง
 ดี = 3 ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ 70 - 89 % หรือปฏิบัติบางครั้ง
 ปานกลาง = 2 ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ 50 - 69 % หรือปฏิบัติครั้งเดียว
 ปรับปรุง = 1 ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ 0 - 49 % หรือไม่ปฏิบัติเลย

ลงชื่อ .....ผู้สังเกต

(.....)

...../...../.....

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หน่วยที่ 7 เรื่องระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนใช้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (×) ลงในกระดาษคำตอบ ก , ข , ค และ ง ที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของคาร์บูเรเตอร์

ก. ทำให้น้ำมันแตกตัวเป็นละออง	ข. ปรับไอดีให้เหมาะกับภาวะเครื่อง
ค. ระบายแก๊สไอเสีย	ง. กำจัดฟองอากาศที่อุดตัน
2. ลิ้นส่งน้ำมันเชื้อเพลิงจะทำหน้าที่อะไร

ก. ป้องกันอากาศเข้าห้องปั๊ม	ข. ป้องกันน้ำมันไหลกลับเข้าห้องปั๊ม
ค. ป้องกันอากาศออกจากห้องปั๊ม	ง. ป้องกันน้ำมันเชื้อเพลิงเข้าไปในห้องปั๊ม
3. ปั๊มฉีดน้ำมันเชื้อเพลิงจะให้แรงดันเท่าไร

ก. 1,000 – 2,200 ปอนด์/ตารางนิ้ว	ข. 2,000 – 3,200 ปอนด์/ตารางนิ้ว
ค. 3,200 – 5,000 ปอนด์/ตารางนิ้ว	ง. มากกว่า 5,000 ปอนด์/ตารางนิ้ว
4. อุณหภูมิที่ใช้ในห้องเผาไหม้ เครื่องยนต์ขึ้นอยู่กับอัตราส่วนของอะไร

ก. การอัดตัวของเครื่องยนต์	ข. การอัดกำลังของเครื่องยนต์
ค. กำลังม้าของเครื่องยนต์	ง. แรงบิดของเครื่องยนต์
5. การฉีดน้ำมันเชื้อเพลิงในเวลาที่เหมาะสมจะทำให้เครื่องยนต์มีผลอย่างไร

ก. อัตราเร่งต่ำ	ข. อัตราเร่งสูง
ค. เครื่องยนต์เดินเรียบ	ง. เครื่องยนต์มีอาการโยก
6. การระเหยของน้ำมันเร็วเกินไปทำให้เกิดอะไรขึ้นในระบบน้ำมันเชื้อเพลิง

ก. อาการโยก	ข. เผาไหม้ก่อนกำหนด
ค. ฟองอากาศ	ง. ยางในกระบอกสูบ
7. ข้อใดเป็นคุณสมบัติของน้ำมันเชื้อเพลิง

ก. ระเหยกลายเป็นไออุณหภูมิปกติ	
ข. มียางเหนียวในน้ำมันเชื้อเพลิง	
ค. น้ำมันเชื้อเพลิงมีกำมะถัน	
ง. น้ำมันเชื้อเพลิงสลายตัวหรือเปลี่ยนแปลงสภาพ	

8. เพื่อป้องกันการกัดกร่อนภายในของถังน้ำมันควรป้องกันโดยวิธีใด

ก. วาร์นิช	ข. สีกันสนิม
ค. สารเคลือบ	ง. สี

9. ปุ่มแบบกลไก จังหวะควรทำให้

ก. ลื่นจุดปิด	ข. ลื่นจุดเปิด
ค. เพลาข้อเหวี่ยงหมุน	ง. ลูกเบี้ยวหมุน

10. ข้อใดกล่าวถึงจังหวะการทำงานของเอชพีปั๊มถูกต้อง

ก. จุด ส่ง และลอยตัว	ข. จุด ลอยตัว และส่ง
ค. จุด ส่ง	ง. ส่ง จุด

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หน่วยที่ 7 เรื่องระบบน้ำมันเชื้อเพลิงและการเปลี่ยนไส้กรอง
น้ำมันเชื้อเพลิง

เฉลย

1. ก	2. ข	3. ข	4. ก	5. ค
6. ข	7. ก	8. ก	9. ข	10. ก